

MÔŽE ČLOVEK KONAŤ SPRÁVNE,
KEĎ MÁ NA VÝBER LEN ZLÉ ROZHODNUTIA?

Istanbulský pasažier

JOSEPH KANON

Istanbulský pasažier

Istanbulský pasažier

JOSEPH KANON

Original title: Joseph Kanon: ISTANBUL PASSAGE
Copyright © 2012 by Joseph Kanon
Cover design: HEAD DESIGN LTD.
Cover photographs © Alamy/Arcangel

Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2013
Translation © Vladislav Gális, 2013

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri v edícii Fortuna Litera.

www.fortunalibri.sk

Redakčná a jazyková úprava Silvia Pospechová
Zodpovedná redaktorka Anna Kališková

Prvé vydanie

Táto kniha je fikcia. Mená, postavy, miesta a udalosti sú buď výtvorom autorovej fantázie, alebo sú použité fiktívne, a preto akákoľvek podobnosť so skutočnými živými alebo mŕtvymi osobami, obchodnými spoločnosťami, udalosťami či miestami je úplne náhodná.

Všetky práva vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať, ukladať do informačných systémov ani rozširovať akýmkoľvek spôsobom, či už elektronicky, mechanicky, fotografickou reprodukciou, alebo inými prostriedkami, bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ISBN 978-80-8142-182-2

*Venujem Davidovi Kanonovi,
svojmu spoločníkovi z Istanbulu,
a Michaelovi Kanonovi,
ktorému vďačím za hudbu.*

1

Bebek

PRVÝ POKUS MUSELI ODVOLAŤ. CELÉ DNI PRIPRAVOVALI ČLN A ZABEZPEČENÝ dom a potom, niekoľko hodín pred odovzdaním, sa strhol vietor – *poyraz*. Dul od severovýchodu, hnal sa krížom cez Čierne more a čeril pred sebou vodu. Vlny v Bospore, ktoré pri domoch na brehu, zvaných *yali*, zvyčajne nebývali o nič vyššie ako brázdy za loďou, sa vzpínali a narážali do prístaviska. Leon sotva rozoznával z pobrežia ázijský breh, viditeľný len ako šnúry slabých svetiel ukryté za tylovým závesom z dažďa. Kto by teraz riskoval? Ešte aj pravidelne premávajúce trajekty vymeskajú plavby, nieto podplatený rybársky čln. Predstavil si, ako rybár odhaduje svoje možnosti: rozbúrené more, kormidlovanie naslepo, nádej, že silueta, čo sa náhle vynorila o štyridsať metrov ďalej, nie je loď naložená drevom, ktorej sa nedá vyhnúť. Alebo ďalší deň v bezpečnom prístave, uväzovanie lán a popíjanie slivovice pri liatinovej piecke. Kto by mu to vyčítal? Iba blázon sa za búrky vyberie na more. Pasážier musí počkať. Človek mieni, počasie mení.

„Ako dlho to ešte bude trvať?“ spýtal sa Mihai a tuhšie sa zababušil do hrubého kabáta.

Parkovali tesne pod pevnosťou Rumeli Hisari a pozorovali zakotvené člny, ako sa hádzu na vlnách a šklbú za kotevné laná.

„Ešte polhodinu. Ak len mešká a nenájde ma tu...“

„Nemešká,“ mykol plecom Mihai a obzrel sa. „Je ten chlap až taký dôležitý?“

„Neviem. Som len poslíček.“

„Je tu zima ako v psinci,“ zamrmal Mihai a zapol motor. „Čudné, v tomto ročnom období.“

Leon sa usmial. Istanbul si každý predstavoval ako mesto, kde je stále leto, dámy jedávajú v záhradných pavilónoch šerbet a na vlnách sa vznášajú loďky. No cez zimu sa ľudia triasli vo svetroch pri ohrieváčoch, celí prekvapení, že mesto vôbec zastihol chlad.

Mihai zapol kúrenie, po niekoľkých minútach ho zasa vypol a zatiahol hlavu do kabáta ako korytnačka. „*Pod' so mnou, ale nijaké otázky*,“ zacitoval ironicky.

Leon prešiel dlaňou po zahmlenom okne a očistil ho. „Nič ti nehrozí.“

„Super, to je novinka. Nemohol si to vybaviť sám?“

„Prichádza z Konstance a pokiaľ viem, ovláda len rumunčinu. Ako by som sa s ním asi dohodovil? Rukami-nohami? Zato ty...“

Mihai mávol rukou. „Určite je to Nemec. Jeden z vašich nových priateľov.“

„Nemusíš to robiť.“

„Je to len malá službička. Neskôr mi ju odplatíte.“

Zapálil si cigaretu a Leon na chvíľu uvidel jeho zarastenú tvár a ostré prešedivené vlasy. Šedín bolo čoraz viac. Keď sa zoznámili, Mihai mal vlasy ešte tmavé a zvlnené, upravené v štýle bukureštského dandyho, ktorým kedysi aj bol – známym vo všetkých kaviarňach na bulvári Calea Victoriei.

„Okrem toho, dobre vidím, že už aj potkany opúšťajú loď,“ pokračoval pochmúrne. „Nás nechceli pustiť, a teraz aha, ako sa plašia.“

„Spravil si, čo sa dalo.“ Mal palestínsky pas, mohol sa pohybovať po Bukurešti, ako chcel, žiadať finančnú podporu a prenajímať ošumelé lode. Bola to jeho posledná možnosť, až kým ho nepripravili aj o ňu.

Mihai si potiahol z cigarety a zadíval sa na vodu, čo stekala po prednom skle. „Ako si na tom ty?“ opýtal sa. „Vyzeráš unavene.“

Leon len pokrčil plecami a neodpovedal.

„Prečo to vlastne robíš?“ obrátil sa k nemu Mihai. „Vojna sa skončila.“

„Hej? Mne to nikto neoznámil.“

„Nie, lebo chcú začať ďalšiu.“

„O nikom takom neviem.“

„Daj si pozor, aby sa ti to nezapáčilo. Len čo sa do toho zažerieš...“ Mihaiov hlas, zachrípnutý od dymu, zlyhal. Ešte stále mal balkánsky prízvuk. „Potom to už je o ničom. Je to len zvyk. Ako toto,“ natiahol ruku s cigaretou. „Zachutí ti a nemôžeš prestať.“

Leon naňho pozrel. „A čo ty?“

„Pre nás sa nič nemení. Stále zachraňujeme Židov.“ Sucho sa usmial. „Teraz pred našimi priateľmi. Do Palestíny sa nevydávajú víza, takže kam majú ísť, do Poľska? A ja ti teraz pomáham dohovoriť sa s nacistom. Ohromné.“

„Prečo hovoríš o nacistovi?“

„Načo by sa to inak všetko robilo? Kvôli nejakému chudobnému utečencovi? Nie, to bude niekto, kto pozná Rusov. A kto už pozná Rusov lepšie?“

„Len hádaš.“

„Tebe je to jedno? Je ti ukradnuté, čo a koho doručíš?“

Leon odvrátil pohľad, potom sa zahľadel na hodinky. „No, dnes večer už aj tak nepríde, nech je to ktokoľvek. Radšej pre istotu zavolám z tamtej kaviarne.“

Mihai sa nahol dopredu a znovu naštartoval. „Zájdem za roh.“

„Kdeže, radšej zostaň tu. Nechcem, aby auto...“

„Rozumiem. Prebehneš cez cestu v daždi, zmokneš a vrátiš sa ešte zmáčanejší do čakajúceho auta. Bude to menej podozrivé – ak by sa niekto pozeral.“ Zaradil jednotku.

„Auto je tvoje,“ odvetil Leon. „To je všetko.“

„Nazdávaš sa, že si ho ešte nevšímli?“

„Ty si myslíš, že áno? To by si už vedel,“ dodal Leon pochybovačne.

„Vždy predpokladaj, že áno.“ Mihai sa obrátil s autom na ceste a zastal pred kaviarňou. „Preto rob to, čo sa očakáva – buď nenápadný.“

Povedz mi ešte niečo: keby bola tá tvoja zásielka dorazila, mal som ho niekam odviezť? Niekam, kde bude bývať?“

„Nie.“

Mihai pritakal. „Tak je to lepšie.“ Kývol hlavou k bočnému oknu. „Zavolaj, nech im to nie je nápadné.“

V kaviarni sedeli štyria muži, hrali domino a popíjali čaj z pohárov na stopkách. Keď zdvihli zraky, z Leona sa v okamihu stalo to, čím pred nimi chcel byť – *ferengi*, cudzinec, ktorého zastihol dážď, otriasal si mokrý klobúk a potreboval si zatelefonovať. Uvedomil si, že od vzrušenia sa mu do líc hrnie krv. Áno, zachutilo mu to. Videl to Mihai na ňom? Vycítil, aké to je? Akoby robil niečo zakázané a nik mu na to neprišiel. Plánovanie, úniky. Dnes večer sa viezol električkou na konečnú v Bebeku a peši vyšiel ku klinike. Tou cestou kráčal už veľa ráz. Ak by ho sledovali, určite by parkovali len blok od brány kliniky, čakali by a tešili by sa, že sú v suchu, v teple a vedia, kde je. No on tesne za veľkými oleandrami zamieril k bočnej bránke, zvrtol sa a vykročil k Bosporu, kde čakal Mihai, a náhle sa cítil slobodne, takmer extaticky. V tme ho iste nik nezazrel. Ak sú ešte tam, fajčia, nudia sa a myslia si, že je v budove kliniky. Tento druhý život, v ktorom ide peši k autu, ten patrí iba jemu.

Telefón bol na stene pri toaletách. V miestnosti sa ozývalo len tiché klopanie dominových kociek a sykot vriacej vody, takže keď Leon hodil do automatu žetón, zarinčalo to. *Ferengi*, ktorý hovoril po anglicky – to by o ňom povedali tí muži, ak by sa naňho niekto pýtal.

„Tommy?“ Našťastie je doma, nešiel na večeru.

„Ach, dúfal som, že zavoláš,“ ozval sa Tommy veselým hlasom ako z klubu, kde v pozadí znie cinkanie ľadu. „Chceš tú správu, viem, viem. Predstav si, stenograf sa neukázal. Vyskytli sa nejaké problémy s lodnou dopravou. To je typické, však? Počasie sa trochu pokazí, a hneď sa všetky trajekty...“ Leon si predstavil na druhej strane jeho okrúhlu tvár, čoraz mäsitejšiu, tukom obrastenú čelusť. „Zajtra ti ju dodám, dobre? Ved' zmluva je inak v poriadku, len čakáme na kvóty. Dnes som pol dňa pretelefonoval s American Tobacco, takže v tejto záležitosti ste všetci

na jednej lodi. Potrebujeme už iba podpisy.“ Z Commercial Corp., čo bola vojnová agentúra, Tommyho krytie na konzuláte.

„To je v poriadku, aj tak trčím na klinike. Len som si chcel overiť, či je to na ceste.“

„Nie, žiaľ, až zajtra. Prepáč mi to, nejako ti to vynahradím. Kúpim ti v Parku drink.“ To nevyznelo dobre. Na drink je už neskoro.

„Som ešte v Bebeku.“

„Začnem sám, nech mám náskok.“ Takže je to rozkaz. „Netráp sa, dokotúlám ťa potom domov.“ To bol ich typický žartík, lebo Leonov byt bol v činžiaku pod kopcom, na ktorom stál hotel Park, tesne pred širokou zákrutou ulice Aya Pasa.

„Daj mi hodinu.“

„Z Bebeku?“ V Tommyho hlase zaznelo prekvapenie a podráždenie.

„Pozri sa von. V tomto počasí to pôjde pomaly. No drž mi miesto.“

Hráči domina klopili oči a predstierali, že nepočúvajú. No aj keby, čo by z jeho slov mohli usúdiť? Leon si objednal čaj, len z vďaky barmanovi, že mu dovolil použiť telefón. Pohár ho hrial v dlaniach a on si uvedomil, že všade inde na tele cíti chlad, lebo do topánok mu už pre-sakuje voda. A teraz ho ešte čaká hotel Park, kde každý každého pozo-ruje, no tvári sa, že nie, a Tommyho žviálny hlas hlaholí po každom drinku ešte mocnejšie.

„Takže sa to presúva,“ povedal Mihaiovi, keď k nemu nastúpil do auta. „Zajtra môžeš?“

Mihai prikývol.

„Niečo sa deje. Volá ma na pohárik do Parku.“

„Obchod s tabakom je náramne vzrušujúci.“

„Skôr kedysi býval,“ usmial sa Leon.

V skutočnosti tam teraz vládla rutina, ospalivá a taká predvídateľná ako *Kniha hodín*. Agenti kupovali tabakové listy typu Latakia a on zariaďoval ich prepravu, potom cestoval vlakom do Ankary po povolenia na vývoz. Zo stanice Haydarpasa vyrazil o šiestej, do cieľa prišiel na druhý deň o desiatej ráno. Tak vlastne začal so sebou nosiť veci pre Tommyho – dokumenty, ktoré nemohli vložiť do vaku s diplomatickou

poštou. Aspoň nejaký príspevok k vojnovému úsiliu. Vtedy ešte nepracoval za peniaze, bol iba Američanom, čo rád pomôže, aby len tak nepostával v klube a neopíjal sa s ľuďmi z firiem ako Socony a Ligget & Myers a Western Electric, ktorí boli jeden ako druhý – obchodníci, čo so šťastím prečkávali v závetrí vojny. Tommy ho požiadal, aby pomohol firme Commercial Corp. s nákupom chrómu, aby sa k nemu nedostali Nemci, a odrazu bol Leon vo vojne, v tej zvláštnej, ktorá sa odohrávala pri večeri u Abdulláha alebo počas recepcií na konzuláte, kde sa príslušníci bojujúcich strán grupovali pri opačných stenách. Boli to kokteilové vojny. Neskôr, keď už vedel viac, ho prekvapilo, koľko iných ľudí sa do nich tiež zapojilo. Stopovali zásielky, čo sa prepravovali cez úžiny, zbierali klebety. Podplatili obchodného atašé, ktorý potreboval peniaze, aby pracoval pre ich stranu. Každý spriadal pavučiny, všetci sa navzájom pozorovali a turecká tajná služba Emniyet sledovala úplne všetkých. S ospanlivosťou bol koniec.

„Vysadím ťa doma, určite sa chceš prezliecť.“

„Nie, odvez ma späť do dediny. Chcem sa ísť ešte pozrieť na kliniku.“

Mihai počkal s otázkou, až kým neboli takmer na mieste. „Ako jej je?“

„Rovnako,“ neutrálnym tónom odvetil Leon.

Potom už nebolo čo povedať. No aspoň sa o ňu zaujímal. Anna bola preňho stále živá a prítomná, nie iba pacientka na Obstbaumovej klinike, ktorá sa stiahla do seba, zmizla kamsi do tajného sveta za svojimi očami. Ľudia sa na ňu pýtali stále – bolestné otázky v klube, rozpačitý záujem v práci –, no postupne zabúdali, že ešte stále jestvuje. Zíde z očí, zíde z mysle. Len Leonova rana sa nie a nie zaceliť. Ona sa predsa môže hocikedy vrátiť, tak náhle, ako odišla. Niektu ju musí čakať.

„Vieš, čo si myslím?“ pokračoval Mihai.

„Čo?“

„Niekedy mám dojem, že to robíš pre ňu, aby si niečo dokázal. Nevieť však čo.“

Leon mlčal.

„Stále sa s ňou rozprávaš?“ ozval sa po chvíli Mihai.

„Áno.“

„Povedz jej, že sme dostali preč celú loď. To sa jej bude páčiť.“

„Aj popri britských hliadkach?“

„Zatiaľ áno, inak by sme skončili na Cypre. Odkáž jej, že to boli tentoraz tri stovky. Zachránili sme tristo ľudí.“

Leon sa vrátil naspäť tou istou bočnou uličkou, tou istou brámkou. Očakával, že bude musieť zvoníť, no dvere neboli zamknuté a on sa zamračil. Nedbanlivosť personálu ho pobúrila. Sem sa však nikdy nepokúšal prešmyknúť nik nepovolaný – a vlastne, kto by chcel ísť dnu? Klinika bola skôr útočiskom pre odložených ľudí než liečebňou. Doktor Obstbaum patril k nemeckým utečencom, ktorých Atatürk v tridsiatych rokoch vítal, lebo dúfal, že pomôžu novozaloženej republike na nohy. Tí, čo si to mohli dovoliť, sa presťahovali do Bebeku či bližšie do Ortaköya, kde im stráne s jedlami a lipami azda pripomínali domovinu, alebo sa len všetci nahrnuli ako stádo za prvým, ktorý sa tam usadil. Väčšinu personálu na klinike tvorili stále Nemci a Leon dúfal, že Anne možno pomôže, ak budú hovoriť jej rodnou rečou a ona im porozumie – pokiaľ ešte stále vníma. Samozrejme, ošetrovatelky a ľudia, ktorí ju kúpali, krmili a zhovárali sa okolo nej, boli tureckej národnosti, takže si nakoniec uvedomil, že je to vlastne jedno a začal sa obávať, že Anna je ešte odrezanejšia od sveta než predtým. Sám doktor Obstbaum mu odporúčal, aby sa s ňou rozprával.

„Nemáme predstavu, čo počuje. Pri takejto forme melanchólie človek nereaguje, ale asi si uvedomuje, čo sa okolo neho deje. Jej mozog funguje, inak by nedýchala a nemala by zachované pohybové funkcie. Ide o to, aby sme udržali terajšiu úroveň mozgovovej aktivity. Časom sa možno aj zvýši. Takže skúsime hudbu. Nevie, či ju počuje, no mozog ju zrejme vníma. Niečo v ňom funguje.“

Nebola to rušivá hudba, len taká, ktorú poznala, akú počúvala aj doma. Krásne tóny, čo vyplnia ticho okolo nej – ak ich bude počuť.

„Väčšinou mám pocit, že hovorím sám so sebou,“ priznal Leon.

„Tu úplne každý hovorí sám so sebou,“ zažartoval s úsmevom doktor. „Je to očividne jedna z najväčších životných radostí človeka. Vás o to aspoň niekto žiada.“

„Je neskoro,“ šepala po turecky ošetrovateľka a hľadela na vodu, čo mu kvapkala z kabáta.

„Už spí? Aspoň jej dám dobrú noc. Prepáčte, že...“

No ošetrovateľka mu už briskne otvárala dvere, klientove vysvetlenia ju nezaujímali. Posedí si, porozpráva, ako to vždy robil, a ona sa bude musieť znovu pozrieť do pacientkinej izby a spraviť ešte jednu obchôdzku. Čo už, klinika je súkromná a on platí.

Anna ležala v posteli v izbe plnej tieňov, kde svietila len slabá nočná lampička. Leon sa dotkol jej ruky a ona otvorila oči, zahľadela sa naňho, ale nespoznávala ho. To bolo najznepokojujúcejšie – všetko okolo seba vnímala, no nereagovala. Česali ju, ľudia chodili po izbe, v diaľke sa odohrávalo všeličo iné, ale pre ňu to boli len nejasné pohyby.

„Ako sa cítiš?“ oslovil ju. „Je ti dosť teplo? Vonku je strašná búrka.“ Ukázal hlavou na sklené dvere, za ktorými cupotal dážď.

Neodpovedala a on to už od nej ani neočakával. Jej ruka nereagovala na dotyk. Keď rozprával, odpovedal si za ňu aspoň v duchu, aby udržal niť rozhovoru. Občas, keď vedľa nej sedel, začul v hlave jej hlas, imaginárnu konverzáciu, a to bolo ešte horšie, ako keď viedol dialóg len sám so sebou.

„Je tu pekne, však?“ poznamenal a ukázal na izbu. „Útulne. *Gemütlich*.“ Akoby mohlo vystriedanie jazyka zmeniť aj niečo iné.

Pustil jej ruku a sadol si na stoličku.

Keď sa zoznámili, stále rozprávala, slová z nej len tak kypeli, preskakovala z nemčiny do angličtiny, akoby jeden jazyk nedokázal obsiahnuť ten prúd reči, všetko, čo mala na srdci. Jej oči boli tiež všade, občas predstihli slová, čakali na ne a rozjasňovali jej tvár. Zvláštne na tom bolo, že tá tvár zostala aj teraz rovnaká, nezmenená časom – úchvatná pokožka, jemná línia líc, všetko bolo tak ako predtým. Starnutie sa počas jej duševnej neprítomnosti zastavilo, len oči boli iné, prázdne.

„Dnes večer som bol s Mihaiom. Pozdravuje ťa. Vravel, že prepašovali celú loď, takže ľudia sa znovu dostávajú do bezpečia.“ Možno ju to zaujme, je to jej srdcová téma. Len ju nevyľakajte, upozorňoval ho doktor, hovorte iba o bežných, domáckych témach. Ach, čo o tom

Obstbaum vie? Bol tam, kde je ona teraz? Vari Anne záleží na tom, že Fatma ochorela a namiesto seba poslala upratovať svoju sestru? „Tristo ľudí,“ zdôraznil. „Takže sa znovu pustili do akcie – Mosad, kto iný, keď ide o takú veľkú loď?“

Odmlčal sa. To nemal vraviť, bola to pripomienka tej tragédie. Obstbaum si myslel, že sa to Anne stalo, keď sa potopila loď *Bratianu*. Vo vode sa pohojďávali mŕtvoľy detí. Vtedy sa jej mozog odvrátil od sveta a zatiahol za sebou záves. Obstbaum navrhol, aby ju umiestnili do izby s výhľadom do záhrady, nie na Bospor, kde po celý deň premávajú lode, čo by jej to stále pripomínali. Každý obyvateľ Istanbulu chcel z okna dovidieť na vodu – za osmanskej éry dokonca zákony zakazovali staviteľom, aby zakrývali iným domom výhľad. Izba obrátená do záhrady bola preto lacnejšia a bolo tam aj príjemne – ten pohľad na stráň s cyprusmi, píniami a judášovcom, z ktorého na jar pršali ružové kvietky. Doma by to stálo celý majetok, tu to zvládol. A na dohľad nebol ani jediný člnok.

„Myslel som si, že dnes budem potrebovať rumunčinu. Niekoho sem chcú dostať, ale nepovedia koho. Mám naňho dozerať. Georgovho starého domáceho som požiadal, aby mi našiel izbu pri Aksarayi – nenapadne im hľadať v moslimskej štvrti. A potom sa spustil lejak...“

Zháčil sa, keď počul sám seba, ako vyslovuje nahlas mená, ako jej hovorí to, čo by nemal nikto vedieť. Všetky úniky a tajné cestičky boli nanič. Prišiel mu na um ďalší paradox: odkedy odišla, môžu sa úprimne porozprávať, aspoň o niektorých veciach. Zostali však iné témy, ako zásuvky, ktoré sa nepatrí otvoriť. Veci, čo sa nesmú vysloviť. Tvoji rodičia zahynuli. Nedozvedeli sme sa o tom, ale inak to byť nemôže. Nie sú na nijakom zozname. Nevieš si predstaviť, aké ťažké bolo to hľadanie, koľko bolo tých fotiek. Stretávam sa s jednou ženou, ale ide len o sex. Predtým som mal z toho zlý pocit, teraz sa na to teším. Nie je to také ako medzi nami. Je to iné. Neverím, že sa preberieš, vrátiš. Nemôžem to povedať nahlas – aspoň nie pred tebou –, ale myslím si, že je to tak. Neviem, prečo sa ti to stalo, čo som urobil, čo si urobila ty. Tie zásuvky radšej nechám zavreté.

„Náhodou som sa stretol s Gusom Hooverom. Socony ho posielala domov, ale loď sa aj tak nedá zohnať, tak čo s tým? Pôjde teda lietadlom. Stojí to strašné peniaze, no asi majú čo míňať. Spravil by to Reynolds pre mňa? Niežeby som plánoval odísť, ale ty si chcela, však? Túžila si vidieť New York.“ Odmlčal sa, nechal jej čas na prípadnú odpoveď. „Možno tam pôjdeme, keď ti bude lepšie. Teraz ťa nie je vhodné premiestňovať a tu sa o teba aspoň môžem starať.“ Znovu ukázal na izbu. „Tu sa ti hádam polepší.“ Opäť sa odmlčal. „Ak sa budeš snažiť. Obstbaum síce hovorí, že to nemôžeš ovplyvniť, ale čo ak môžeš? Pokús sa o to. Všetko by bolo také ako predtým, azda aj lepšie. Je po vojne, po tých strašných veciach.“ Už keď to vyslovil, vedel, že to nie je pravda – ľudia zostávajú v táboroch, lode sa stále potápajú, všetko, pred čím Anna ušla, sa ustavične odohráva. Prečo by sa vlastne mala vrátiť? Kvôli nemu? To je zásuvka, ktorú by nemal otvoriť. Je to moja vina? Ona je jednou z mnohých obetí vojny, tak mu to vysvetlil Obstbaum, ale čo ak sa odlúčila od sveta, aby mohla opustiť jeho? To vie len ona a už nikdy mu to nepovie. Gus odletí domov, potom aj ostatní, a on tu zostane, bude sa rozprávať sám so sebou a civieť do záhrady. „Musíte byť trpezlivý,“ radil mu Obstbaum. „Mysel je ako vaječná škrupinka. Znesie obrovský tlak, no ak raz praskne, nie je ľahké znovu ju dať dokopy.“ Vysvetlenie ako z *Alice* – keď raz Hupky-Dupky spadne, niet mu pomoci. No bol to Leon, kto tu sedel a v jeho svete zívala prasklina.

„Onedlho budem musieť odísť. Tommy si chce dať v Parku drink. Predstav si, v takýto večer! Niežeby Tommymu dážd' niekedy zabránil v pití, ale aj tak je to zvláštne. Vieš, čo mi zišlo na um? Že ma chce zverbovať, zveriť mi moju vlastnú operáciu, lebo to, čo som dnes spravil, už nie je práca pre poslíčka. Dostával by som za to peniaze. Najvyšší čas, aby...“ Zase tára, aby zabil čas. „Takže... nepotrebuješ niečo?“

Vstal, prešiel k posteli a položil ruku na tmavé vlasy, čo sa jej rozprestierali okolo hlavy. Pohladil ich iba zľahka, lebo na telesnom kontakte bolo teraz čosi neskutočné – dotýkal sa ženy, čo tu vlastne nebola. A vždy nastala chvíľa, keď sa mykol a stiahol, čakal, že sa Anna zrazu k nemu načiahne a schmatne ho za ruku, že konečne prepukne jej šia-

lenstvo. Opakom ruky ju pohladil po čele, aby ju upokojil, a ona zatvorila oči, asi sekundu vyzerala tak ako kedysi po milovaní, keď sa jej zmocňovali driemoty.

„Vyspi sa,“ šepol. „Vrátim sa k tebe.“

No nie zajtra. Spočiatku za ňou chodieval každý večer, bol to akýsi rituál, ale potom dni zrazu akosi preleteli, plné iných vecí. To bolo najhoršie – hoci to nechcel, aj on ju pomaly opúšťal.

Vonku prešiel cez dedinu na pobrežnú cestu, prezerajúc si zaparkované autá. Prípadných špehov by však aj tak nemohol vidieť, či áno? Ak by boli dobrí, tak sotva. Človek v tejto brandži po čase získa akýsi šiesty zmysel. Keď ešte Anna spolupracovala s Mihaiom, turecká polícia bola veľmi nešikovná. Policajti sa usadili kdesi v hale hotela Continental, kde sídlil Mosad, vždy tam bol znudený poliš v obleku, za oblakom cigaretového dymu si zrejme pripadal neviditeľný. Anna s Mihaiom pracovali otvorene – vybavovali víza pred týždenným vlakom do Bagdadu, z ktorého sa cestovalo ďalej do Palestíny. Tú cestu využívalo len málo utečencov, ale aspoň bola legálna. Polícia sledovala Annu, keď chodila do pobočiek Červeného polmesiaca, pozorovali ju, keď na stanici Sirkeci kontrolovala zoznamy cestujúcich, sledovali trasu do Haydarpasy, vzorec taký známy, že im nezišlo na um pozrieť sa aj inam. Keď sa rozbehla ilegálna práca a začali odchádzať Mihaiove lode, policajti stále sledovali Annu do Sirkeci a fajčili v hotelovej hale.

Jej práca sa neskôr stala krytím aj pre Leona. Bolo nutné monitorovať židovskú manželku, čo pracuje pre Mosad, nie jej amerického manžela. Raz práve hral v Sümer Palasi v Tarabyi tenis, keď ho na slovíčko zavolať muž, ktorého odhadol na policajta. Chcel hovoriť o jeho manželke. Nepochybne to myslí dobre, ale jej činnosť budí pozornosť. Turecko je neutrálna krajina a oni sú tu len hostia. Je povinnosťou muža dozerať na svoju domácnosť. Nik predsa nechce škandál – ani firma R. J. Reynolds Company, ani turecká vláda. Leon si spomenul, ako vtedy bez slova stál pred starým hotelom, zísal na slávne hortenziové kry a pokúšal sa neusmievať. Vychutnával si nečakaný darček osudu. Podozrivá je Anna, nie on.

No to boli len miestni. Emniyet, tajná služba, to bolo čosi iné, nenápadné ako vzduch, ktorý dýcha každý. Na svojom kurte boli vo výhode. Keď bol tunajším šéfom Macfarland, bol presvedčený, že medzi jeho ľudí niekoho nasadili, a to mohlo znamenať, že vedia o Leonovi, hoci pracoval neoficiálne a nikde nebol evidovaný. Tommy si peniaze neťahal len tak z vrečka. Kde by Leona asi našli? Medzi *rozličnými vydavkami*? Medzi zákazkami, ktoré Tommy zveroval ľuďom na voľnej nohe, tak ako dnes.

Námestie bolo prázdne, na dohľad ani električka, len dve ženy sa chúlili pod dáždnikom a čakali na kolektívny taxík *dolmus*. Napodiv, bol tu aj jeden normálny taxík, možno mieril od Taksimu. Leon ho zastavil, obzrel sa ponad plece, nastúpil a takmer očakával, že sa kde-si rozsvietia reflektory a zahučí motor. No nesledoval ho nikto. Vnútri sa opäť porozhliadal. Premávka bola riedka, dážď všetkých zahnal dnu. V Arnavutköyi sa za nich zaradilo auto, ale znovu odbočilo, nechalo ich na pokoji. Nikto. Iba ak by bol tento taxík z Emniyetu. Vzápätí sa šofér začal na čosi ponosovať, jeho slová zanikali v šušťaní stieračov a Leon prestal uvažovať aj nad touto možnosťou. Ani so šiestym zmyslom to netreba preháňať. Možno sa ani nemusel obťažovať tajnými únikmi z kliniky a stretnutiami s Mihaiom na ceste. Azda ho už prestali sledovať a Mihai má pravdu – robí to iba zo zvyku.

Kým sa Leon dostal do hotela Park, Tommy mal už v sebe zopár pohárikov a červené líca mu len tak žiarili. Široké plecia si stále zachovali mocnú líniu hráča za Pennovu univerzitu, no všetko ostatné na ňom ochablo a zmlandavelo po rokoch sedenia a dupľovaných porcií jedla.

„Kriste, ty si mokrý! Čo si šiel peši? Daj si niečo, nech sa zohreješ. Mehmet, čo tak ešte dva poháre toho istého? Tamto si ich vypijeme,“ oznámil a so zastonaním sa zdvihol od baru. Zamieril k stolíku pri drevom obloženej stene.

Bolo tu viac ľudí, ako Leon očakával, zrejme hoteloví hostia, ktorým sa nechcelo von, no aj tak zostalo dosť prázdnych stolov. Dlhá vonkajšia terasa s výhľadom na istanbulský výbežok bola už niekoľko týždňov zatvorená. Leon si pamätal, aká bývala plná, čašníci s podnosmi lietali von a dnu ako vtáci, ľudia sa rozprávali a obzerali, kto prišiel. Bavili sa o tom, aké to bývalo v klube Stork v New Yorku.

„Prepáč, že to takto dopadlo,“ povedal Tommy. „Sám som sa o tom dozvedel až z odkazu. S ubytovaním nebude problém, však?“

„Nie, na mesiac mi ho podržia. Nevedel som, ako dlho tu...“

„Na mesiac? Koľko nás to vyjde?“

„Je to v Laleli. Izba je lacná, môžete si ju dovoliť.“

„V Laleli – doboha, kde to je? Na ázijskom brehu?“

Leon sa usmial. „Ako dlho tu žiješ?“

Tommy namiesto odpovede mykol plecom. „Čo s tou izbou urobíme, keď ho presunieme?“ spýtal sa.

„Môžeš si tam vodiť ženy. Je tam súkromie.“

„Hej, budeme tam iba my a blchy. Tak, už to tu máme,“ poznamenal, keď priniesli nápoje. „Vďaka, Mehmet.“ Zdvihol pohár. „Na modré nebo a dobrú plavbu.“

Leon zdvihol pohár zároveň s ním a chlipol si. Studený, ostrý nápoj s náznakom chuti borievky. Mehmet položil na stôl striebornú misku s pistáciami a spätkoval preč.

„Preboha, len si predstav, čo ten už asi počul,“ nahlas uvažoval Tommy, keď za ním hľadel. „Za celé tie roky.“

„Možno nepočúva.“

„Všetci počúvajú. Otázka znie, komu to potom prezradia.“

„Okrem nás?“

Tommy ho ignoroval. „Hovorievalo sa, že úplne každý čašík v tejto miestnosti dostával veľmi dobre zaplatené za informácie minimálne od dvoch klientov, niektorí aj od viacerých naraz. Pamätáš sa, ako ten jeden posielal svoje líbesbrífy von Papenovi, a potom ho zverbovali aj Briti?“ Pobavene pokrútil hlavou. „Ťahal to na obe strany šesť mesiacov. Klobúk dole.“

„Načo to bolo dobré? Povedal už niekto v Parku niečo, čo by iní chceli vedieť?“

Tommy sa usmial. „Neprestávam dúfať. Tak či onak, o to tu nikdy nešlo. Dôležité je vedieť, čo hovoria aj čo nehovoria. Niekomu sa to môže zísť. Niekomu, kto zloží všetky kúsky mozaiky dokopy.“

„Myslíš si, že niekto taký existuje?“

„Kriste, dúfam. Ak nie...“ Nedokončil vetu. „Niečo ti poviem. Kedysi to tu žilo, bol to čertovsky divoký podnik. Všetci boli v jednej miestnosti, tamto sedel Packy Macfarland a vedľa neho Nemčúr, ktorý predstieral, že je vo vojenskom námorníctve. A ten Japonec, Tashima, pamätáš si ho, ten s okuliarmi! Najskôr som si myslel, že je to premiér Tojo. A Mehmet vtedy počúval všetkých.“

„Staré zlaté časy.“

Tommy zdvihol pohľad, upútal ho Leonov tón.

„No tak, Tommy, v Parku je ešte priskoro na posledné pomazanie. Mehmet je stále samé ucho a len sám Boh vie, kto ešte. Aspoň si to myslím.“

Tommy pokrútil hlavou. „Tu sa to už skončilo.“

Leon sa poobzeral. Alkohol mu už trochu stúpol do hlavy. „Nuž, Nemci sú preč, aj Tojo. Tak sme to chceli, či nie?“

„Mám na mysli nielen tento podnik. Všetko sa skončilo. Neutrálne mesto vo vojne, o to má každý záujem. Zapoja sa Turci? Nezapoja? Čo majú za lubom všetci ostatní? A čo teraz? Teraz už ide len o Turkov.“

„Ešte vždy tu máš mňa a ja stále čakám na člny,“ povedal Leon a dopil. „Zatiaľ sme tu.“

„Už to dlho nepotrvá.“

„Čo tým chceš povedať?“

Tommy odvrátil pohľad, potom zdvihol ruku a objednal ďalšie drinky.

„Chystáš sa domov?“ hádal Leon.

„Musíme sa porozprávať.“

„Preto pijeme?“ Takže nepôjde o novú úlohu.

Tommy prikývol. „Ukončujú operáciu.“

Len nedaj nič najavo. „Ktorú?“

„Tunajšiu. Nás všetkých – teda skoro všetkých.“

„Kam pôjdeš?“

„Do Washingtonu. Vieš, v septembri nás preradili pod ministerstvo vojny. Asi sa potrebovali čím skôr zbaviť Billa. G-2 to chcela od začiatku. Výskum a analýza patrí už kompletne pod ministerstvo vnútra. Teraz sa volá Oddelenie pre výskum a tajné informácie. No čo bude s terénom? Čo chce ministerstvo vojny robiť s terénnymi agentmi? Je po vojne.“

„To povedz Rusom,“ odsekol Leon.

„To je len v Európe, nie tu. Kristepane, Leon, hádam si si nemyslel, že to tu potiahneme spolu naveky, či áno? Po vojne?“ mierne podráždene zvýšil hlas. „Hej, Mehmet.“ Odtisol staré poháriky, aby bolo miesto na nové, niečo prehodil, ale Leon to nepočul, len pozoroval Tommyho tvár, jeho červené líca, pohybujúce sa počas reči. Tommy vedel, že to príde, už si zariaďoval preloženie, vybavoval si prácu. Stôl na ministerstve vojny alebo niečo bližšie k baru Mayflower? Leon pozrel na nový pohárik a pocítil nevoľnosť. Čo má teraz robiť on? Znovu bude len nakupovať tabak, čakajú ho dni bez vzrušenia.

„Kedy sa to stane?“ spýtal sa.

„Koncom mesiaca.“

A to hovorí len tak!

„Čo bude so mnou?“

„S tebou? Myslel som si, že sa potešíš, keď sa to skončí. Nikdy si to nechcel robiť, musel som ťa prehovárať, už si zabudol? Hoci musím priznať, že si sa napokon do toho vrhol. Lepšieho človeka som nikdy nemal. Vieš to, však? Je ti jasné, že som si to o tebe vždy myslel.“ Pohlol rukou, akoby ju chcel položiť na Leonovu, ale neurobil to. „Mohol by som sa za teba prihovoriť. Hovoriš po turecky, to niečo znamená, ale oni tu už zatvárajú krám. Všetko sa vracia pod G-2 a ty nemieniš vstúpiť do armády, či hej?“ Zadíval sa naňho ponad okraj pohára. „Je čas ísť domov, Leon. Aj OWI sa už zbalila. Všetci idú domov.“

„Ja som v Štátoch nebol... ako dlho? Desať rokov.“

„Nechceš tu vari zostať. Čo tu máš?“

Svoj život.

„Povedz vo firme, nech ťa pošlú domov. Urobíš parádnu kariéru v tabakovom priemysle.“

Pošlú ho domov? Dostane kanceláriu v dlhom rade iných, nebude mať vlastnú sekretárku ani miestnosť s výhľadom na Taksim. Nastahuje sa do domčeka v Raleighu s malým dvorom namiesto bytu na Aya Pasa, odkiaľ vidieť až dole k Marmarskému moru. A kde bude Anna?

Pokrútil hlavou. „Nechcem presúvať Annu. Teraz sa jej darí dobre, robí pokroky. Ak zmení prostredie...“ Tá lož mu vyšla z úst celkom hladko. Aj preto bol najlepší.

„V Štátoch by sa jej podľa mojej mienky darilo ešte lepšie. Tam pre ňu niečo urobia, no tunajšie nemocnice...“ Zháčil sa. „Vyzeráš zvláštne. V čom je problém? V peniazoch?“

„V peniazoch?“ Leon si odfrkol. „Koľko mi platíš? Nestojí to ani za reč.“ Ba áno, stojí. „Asi mi nesadol ten drink,“ povedal a odtisol pohárik. „Som uťahaný z toho čakania.“ Zdvihol zrak a stretol sa s Tommyho pohľadom, za skleným leskom sa tajila ostražitosť. „Pre peniaze som to nikdy nerobil,“ uistil ho.

„Viem. Cením si to.“

„Len ma prekvapilo, že končíme. Bude tu nuda, iba samé papierovačky v kancelárii.“

„Chceš viac roboty? Western Electricu bude potrebovať nového človeka, zástupcu pre celé územie Stredného východu. Chlapík, čo to mal na starosti, odchádza,“ navrhol Tommy.

„Do Washingtonu?“

„Tak som počul.“

„Takže aj vo Western Electricu ste niekoho mali?“

„No tak!“

„Najradšej máte v ohni viac železok, však?“ Oddelené zásuvky, oddelené tajomstvá.

„Je to tak bezpečnejšie.“

„Čoskoro sa vám minú možnosti krytia. Lend-Lease končí, OWI tiež. Western Electric. Ešte aj ten chlapík v tabakovom priemysle.“

„Ktorý?“

Leon sa usmial. „Tuším mi budeš chýbať. Kedy odídeš?“

„Len čo zariadime leteckú prepravu – pre nášho priateľa. Toho, ktorý ti dnes spôsobil nádchu.“

„Ideš s ním?“

„Nechceme, aby cestoval sám, mohol by sa nám stratiť. Len ho tu potrebujeme na nejaký ten deň zaparkovať. Potom už budeš mať po problémoch. No kým s ním budeš – nemusím ti nič hovoriť. Už si také veci robil. Daj si však pozor.“

„Ako vždy.“

„Myslím pri ňom. Bude s ním chcieť hovoriť veľa ľudí, takže platia staré pravidlá. Nepustiš ho von. Nemôže...“

„Pravidlá poznám, Tommy. Ak si až taký nervózny, prečo si poňho nejdeš sám?“

„Pretože sa musím od toho dištancovať, Leon. Tentoraz s tým nič nemám. Nič ma s prípadom nespája, nič o tom neviem. Len si pobalím batožinu a padám. Ty sa stretneš s ľuďmi v lietadle, to je všetko. Ja ho tam priviesť nemôžem. Nie som neviditeľný.“

„Ja áno?“

„Si na voľnej nohe. Od teba to nebudú očakávať.“

„Čo také na ňom je, že ho musíš osobne eskortovať do Washingtonu?“

„Leon.“

„Aspoň toľko by si mi mal povedať. Dlhuješ mi to.“

Tommy naňho minútu upieral pohľad, potom dopil pohárik. „Je toho veľa,“ kývol konečne hlavou. „A je to tu vnútri.“ Siahol si prstom na hlavu. „A ešte peknučký fotoalbum.“

„Odkiaľ?“

„Z matičky Rusi. Vzdušný prieskum. Nemci tam všetko pofotili, kým ešte mohli. Tie zábery majú dnes cenu.“

„Ako k nim prišiel?“

„Netuším. Možno spadli z nákladiaka. To sa stáva. Dáš si ešte?“

Leon pokrútil hlavou. „Už radšej pôjdem. Začínam byť neviditeľný. Ty dopi za mňa.“

„Ved' aj tak platím...“

Leon vstal. „To je teda večer.“

„Tak zajtra. Ešte jedna akcia a si slobodný človek.“

Leona tie slová znepokojili a zadíval sa naňho. „Kto je to, Tommy?“

„John – tak ho môžeš volať.“

„Pôvodne Johann? Je Nemec?“

„Nie, John ako John Doe, čiže anonym.“ Pozrel hore. „Nieže urobíš nejakú hlúposť, jasné? Nech sa vypytujú vo Washingtone. Ty si sprav len svoju časť roboty. Ak ich prehovorím, ešte z toho vytlčieš príplatok.“

„Na to kašlem.“

„V poriadku, to ma teší. Stále konáš pre blaho vlasti. Skús to brať ako... službičku starému známemu.“ Obrátil sa tvárou do miestnosti.

„Aj ty ideš?“

„Hej, len dopijem. Posledný raz si to tu poobzerám. Bývalo tu živo, čo?“ Viečka mu klesali, aj jazyk sa mu už motal.

Leon si vzal zo stoličky vlhký kabát.

„Mimochodom,“ prebral sa Tommy. „Chápem potrebu utajovania, ale kde v pekle je Laleli?“

„Za univerzitou. Aksaray je až za ním.“

„Kristapána, kto tam chodieval?“

„Ved' o to ide.“

Stále pršalo dosť na to, aby Leon zmokol, a kým dorazil domov, triasol sa od zimy. Činziak Cihangir neďaleko hotela Park na ulici Aya Pasa postavili v dvadsiatych rokoch a v hale si zachoval zopár moderných črt, ale omietka už opadávala a predznamenávala poškodenia väčšieho rozsahu. Firma Reynolds mu tu kúpila byt, lebo mal ústredné kúrenie, čo bol v meste luxus, ale počas vojny bola nafta na prídel a radiátory zostávali vlažné. Aj teraz sa Leon spoliehal skôr na ohrievače, zopár radov elektrických cievok však sotva stačilo na zohriatie dlaní. Výtah fungoval sporadicky a teplá voda tu tiekla len cícerkom, takže kým napustil vaňu, bola studená.

Nezáležalo mu na tom. Keď s Annou prišli do bytu prvý raz po rituálnom odovzdávaní kľúčov, mali oči iba pre okno s výhľadom na strechu Cihangiru, na mešity v Kabatasi a Findikli, až k ústiu Bosporu, plnému lodí. Za jasného dňa videli Leandrovu vežu i zelený park pri Topkapi. Počas prvého roka si po práci vždy sadli k oknu, popíjali a pozorovali trajekty, čo sa plavili do Ázie, hore úžinou. Nemali balkón, ale mali okno – ich súkromné filmové plátno.

„Bude sa vám tu páčiť,“ trochu lútostivo povedal Perkins. „Ak si, pravdaže, viete čo-to sami opraviť. Pán Cicek je tu, ehm, asi správcom, no nevie sa veľmi oháňať francúzskym kľúčom – a vlastne ničím. Ak by ste teda niečo potrebovali...“

„Všetko je v najlepšom poriadku, tak ako to je,“ vyhlásila Anna s očami upretými na výhľad. „Nechápem, ako sa odtiaľto vôbec dokázate odsťahovať.“

Vtedy však bolo pre nich všetko nové a Istanbul im pripadal po Nemecku čarovný – miesto, kde sa dalo dýchať. Leon si spomínal na prvý deň, keď vyšli zo stanice Sirkeci do húfu motoriek, vône pražiacich sa rýb, podnosov plných sezamových praclíkov, ktoré nosili predavači na hlavách, medzi člny, čo sa tlačili okolo mól vo štvrti Eminönü. Všetko bolo hlučné a zaliate slnkom. Taxík ich viezol cez Galatský most a on sa otočil a zadíval sa na elegantné minarety v Sinane, čo sa dotýkali neba. V tej chvíli sa zdvihol do vzduchu krdel vtákov, obletel kupolu mešity Yenî, potom znova zosadol na hladinu vody, preniknutú svetlom, a Leon si pomyslel, že ešte nikdy nevidel úžasnejšie miesto.

Počas tých prvých týždňov akoby nevnímali staré drevené domy, krivé a schátrané, zadné uličky posiate smetami a zašpinené bahnom, popraskané fontány, z ktorých vyrážal mach. Videli farby, korenia, všetko iné ako v Nemecku, a najmä všade prítomnú vodu – v tomto meste človek nastúpil na trajekt len pre to, aby sa na ňom previezol, mohol sa dívať na kupoly a veže, nie na klukaté špinavé uličky. Anna chcela vidieť všetko, každú slávnu pamiatku, čokoľvek, o čom čítala v knihách: Camondské schodisko, ktoré sa vinulo dole Galatským kopcom, liatinový Bulharský chrám, byzantské mozaiky za starými hradbami, kde si

mohli urobiť piknik na žltej tráve a hľadiť hore na obrovitánske bo-
cianie hniezda v rozvalinách. Ich činžiak mal vtedy žiarivú citrónovožl-
tú omietku, platany tienili ulicu Aya Pasa. Bolo to pred tým, ako sa na
okrajoch usadila špina, biele ozdoby osiveli, pred tým, ako sa im čo-
koľvek stalo.

Na dlážke tesne za dverami ho čakala kôпка pošty, ktorú mu do
schránky vsunul Cicek. Díval sa azda Cicek na obálky a hlásil niekomu
všetko podozrivé? No v týchto dňoch nechodila pošta často. Nijaké lis-
ty leteckou poštou z domova, nijaké hrubé obálky s pečatou veľvysla-
nectva. Keď boli Leon s Annou v meste noví, cez dvere sa im valila jed-
na pozvánka za druhou: tenisové večierky, párty s alkoholom, recepcie,
nekonečný spoločenský život tunajších Európanov. Potom, keď ochor-
ela, si Leon všimol, ako prúd pozvaní zredol. Zostali len podujatia, na
ktoré mohol chodiť sám, a niekedy dostával iba účty alebo vôbec nič.
Teraz zdvihol poštu – aspoň jedna pozvánka, hrubá obálka – a znovu sa
striasol, chlad ho neopustil ani za dverami. Podišiel k ohrievaču, zapol
ho, postál pri ňom a otvoril obálku. Večierok u Lily, potešujúca uda-
losť. Kopa jedla a aj v tomto ročnom období teplá rezidencia *yali*, lebo
boháči nemajú nikdy problém s kúrením. Žena, čo skutočne žila v sul-
tánovom háreme, pozostatok minulého storočia, dnes podáva kokteily
moderným Turkom, ktorí však stále nechávajú manželky doma – ďalší
z istanbulsých paradoxov.

Pozrel dole. Cievky sa ako obyčajne zohrievali, no nevyžarovalo
z nich teplo. Aspoň zhod' to mokré oblečenie. Prešiel do kúpeľne, ces-
tou sa vyzliekal, látka sa mu lepila na telo. Keď sa natiahol po župan,
striasol sa od zimy, bol to takmer krč. Zmrznutý na kosť – to nie je
prázdna fráza. Prehodil oblečenie cez okraj sprchovacieho kúta, aby sa
tam osušilo, pritiahol si k telu župan a šiel si naliať brandy k barovému
stolíku. Človek nerád ochorie, najmä pred akciou. Tú mohol Tommy
poľahky zvládnuť aj sám – ubytovať Johna hore na konzuláte, v bezpe-
čí, udržať ho tam mimo zvedavých očí, kým sa pripraví lietadlo. Prečo
do toho Leona vôbec zaťahoval? Ak urobí svoju časť práce, dostane za
to dokonca príplatok. Brandy ho páľilo celou cestou z hrdla do žalúd-

ka, len ono vytváralo aspoň trochu tepla v miestnosti. No prečo Tommy tú prácu rozdelil na viac častí? Možno nechcel, aby sa to dozvedeli ľudia z konzulátu, tají to aj pred vlastnými kolegami. *Nie som neviditeľný*. Kým s Johnom nebudú spolu sedieť v lietadle, nesmie byť medzi nimi nijaká súvislosť. Nemec s fotkami. Dosť dôležitými, možno až takými, že Tommymu vo Washingtone zabezpečia väčší pracovný stôl. Naplánoval si to. Lepšieho som tu nikdy nemal – lacná lichôtko, keďže sa vďaka nemu postaral sám o seba a Leona posielala naspäť k nakupovaniu tabaku.

Prezrel zvyšok pošty. Inkaso, reklama na ručne šité obleky a navštívenka od Georga Rittera, vpredu príznačne s obrázkom rytiera. Na zadnú stranu Georg nakreslil perom šachovnicu. „Dáme si tento týždeň vo štvrtok partiu?“ Takže už zajtra. Nie, vo štvrtok Leon nemôže, musí mu zavolať. To však mohol urobiť aj Georg. Prečo posielala navštívenku, keď stačí len zdvihnúť slúchadlo? Nuž, telefonát sa považuje za vtieranie sa do súkromia. Navštívenku človek nemôže ignorovať, nedá sa na ňu neodpovedať, ak sa mu vôbec nechce. Formality sú súčasťou Georgovho starosvetského spôsobu komunikácie so svetom – akoby sa posledných päťdesiat rokov ani neodohralo. Navštívenky, odkazy, po-trubná pošta, ak teda ešte existuje... Ešte aj jeho byt s masívnym nábytkom a meissenskými figúrkami, to všetko boli pozostatky starej Európy. Annu mal rád, bol pre ňu ako druhý otec, a teraz pôsobil ako starnúci rodič, ktorého možno poľahky zanedbať. Prečo musí posilať navštívenky ako taktné upomienky? Nemal by byť na ne odkázaný. Raz do týždňa šach, klebety, trochu spoločnosti, veď nechce tak veľa. Zajtra mu zavolaj a dohodnite si dátum.

Leon položil pozvánku na klavír, ktorý pre nich objavil Georg. Mal oprášené klávesy a bol naladený, znovu sa na ňom dalo hrať. Počas vojny to bol Mendelssohn, lebo v Nemecku sa ako *jüdische Musik* hrať nemohol. Anna jeho hudbou ukazovala nacistom dlhý nos. Na klavíri stál rad zarámovaných fotografií, ktoré dnes Leon považoval za svoj vojnový pamätník. Annini rodičia, vyobliekaní na prechádzku v zoologickej záhrade, posledná fotografia, čo im poslali, kým ich odviezli. Anna sama, s otvorenými, rozosmiateymi ústami, keď ešte mala slová.

Phil kľáčiaci na letisku kdesi v Pacifiku spolu s pozemným personálom, tesne za ich hlavami sa črtajú vrtule lietadla. Jeho neočakávaný malý braček, ktorý sa narodil s takým vekovým odstupom, že sa nikdy nepriatelili, a potom sa zrazu stali jeden druhému jedinou rodinou, čo im zostala. Telegram prišiel teda jemu, lebo len on prežil. Phil bol nezvestný, zmizol nad Novou Guineou. O niekoľko mesiacov dorazil list od dôstojníka, ktorý prežil japonský zajatecký tábor a chcel Leonovi oznámiť, že Phil zostal až do konca statočný. Kto vie, čo to znamenalo. Možno bodnutie samurajským mečom do chrbta, možno dyzentériu. Tak či onak, bolo po ňom, po Leonovom poslednom pute s Amerikou. A predsa ho bratova strata zvláštnym spôsobom k Amerike priblížila, odrazu chcel byť jej súčasťou, dokonca začal prenášať dokumenty pre Tommyho, akoby to mohlo niečo zmeniť, ako keď mechanik zo zeme kontroluje stav nádrže a čaká, kedy sa ostatní vrátia zhora.

Prehodil si cez plecia deku a posadil sa k elektrickému ohníku. Jeden z našich nových priateľov, tipoval Mihai. A teraz má VIP letenku do Washingtonu. Čo by na to povedala Anna? Prečo by mal inak tie prieskumné fotografie? Je to buď nacistu, alebo zlodej. Noví priatelia. Keď sa to začalo, rozhodne si nepredstavoval, že bude robiť toto. Nevinná cesta vlakom do Ankary, večera v Karpicovej reštaurácii, kde odovzdával dokumenty. Nemusel chodiť na veľvyslanectvo, bol v meste iba obchodne. Neskôr mal Tommy preňho ďalšie úlohy.

„Máš talent na jazyky,“ povedal. „Kto už len tak pochyť turečtinu? A ešte nemčinu.“ Tú Leon ovládal vďaka starému otcovi – v škole hovoril po anglicky, doma po nemecky. „Mal by si byť na nemčinu hrdý, je to Schillerov jazyk.“ Samozrejme, že Leon nebol hrdý, pred kamarátmi ju tajil, hanbil sa za ňu, až raz vďaka nej získal zamestnanie – nie v Paríži, kam chcel ísť, ale aj tak to bolo v zahraničí a s výplatoú v dolároch. Jedna práca viedla k ďalšej, Hamburg, Berlín – a tam sa zoznámil s Annou.

Cesty domov boli odvtedy zriedkavejšie a po matkinej smrti už ani nemal dôvod chodievať tam. V Berlíne zostali do Krištáľovej noci, keď ho Annini rodičia v panike uprosili, aby vzal Annu do New Yorku. Oni

vraj prídu za nimi, len čo sa im to podarí vybaviť. No kedy to bude? Medzi nich sa postaví oceán, bude to konečné a nemenné. A potom sa zrazu objavilo to miesto u Reynoldsa, neuveriteľné šťastie, práca v bezpečí, ale dosť blízko, aby im odtiaľ mohli pomôcť na slobodu. Dalo sa tam dostať aj vlakom, premával z Viedne cez Sofiu do Istanbulu dvakrát do týždňa.

No neprišli za nimi. Odkladali cestu, až kým už z Nemecka nemožno odísť nikto, okrem tých zachránených, ktorých Anna a Mihai nejakým spôsobom dostali na svoje lode. Anna sa o to nikdy neprestala usilovať, aj po tom, čo zmizli. Ďalší dvaja nezvestní. A Leon začal pracovať pre Tommyho, čo bol zase jeho spôsob pomoci. Bojoval proti nacistom, a teraz má jedného z nich ukryť.

Pozrel na okno, stále zahmlené a zaliate dažďom. Čo keby dnes večer nepršalo? Čo keby John prišiel? Povedal by mu Tommy o tých fotografiách? Prezradil by mu vôbec niečo? Sprav si svoje, ja budem plánovať. Nie, nešlo o peniaze, tých sa dalo vždy získať aj viac, išlo o to, že nastával koniec. Bodka. Znovu sa striasol, tá triaška sa ho naozaj držala ako kliešť, ale teraz ju už spôsobovalo aj niečo iné – nervozita. Z čoho? Možno len z ticha. Cez zavreté okná neprenikali nijaké zvuky – nijaké sirény od vody, ani len autá, čo sa štvorajú hore strmými ulicami. Keď škrtol zápalkou, v tichu to nahlas zaškrabotalo. Tesnejšie sa zababušil do deky, ako starček schúlený pri ohni. Ibaže to nie je skutočný oheň a on nie je starý. No je pristarý na to, aby ho zavolali naspäť do Washingtonu? Tommy sa tam chystá a jeho to dráždi. Mal by si vziať tabletku a všuchnúť sa do posteľe, pod Annin starý paplón, ten je vždy teplý.

Vošiel do kúpeľne, chystal sa otvoriť lekárničku, no potom sa zháčil. Zrkadlo používal každé ráno, ale teraz v ňom zrazu videl niekoho iného. Kedy sa to stalo? Nie, nešlo o šediny alebo unavené oči. Vyzeral stále viac-menej rovnako. Bolo to niečo horšie, pocit, že sa mu kráti čas. Prečo Tommy nemal záložný plán? To predsa patrilo k pravidlám. Nepýtal si ani len adresu zabezpečeného domu. Stal sa z neho nedbanlivec, myslou bol už v tom lietadle a na Leona nechával, nech to tu

uprace. *Nie som neviditeľný*. Tak prečo potom pije na najviditeľnejšom mieste v Istanbule? Aby tam Leonovi povedal, že odchádza? To mohol urobiť aj neskôr. Prečo sa s ním vôbec skontaktoval už pred splnením úlohy? Aby ho Mehmet videl a niekomu nahlásil. Alebo nie Mehmet, možno niekto iný. Tommy King sa v hoteli Park nenalieval s obchodným partnerom preto, lebo čakal v daždi na čln. On sa kryl, tak ako obyčajne. Bol o krok vpredu.

Leon celé dopoludnie nemal pokoja, presúval papiere, pohrával sa s perami, dvakrát poslal Osmana po kávu. Pozeral na telefón. Tommy dnes určite nezavolá, až do odovzdania sa bude držať obďaleč. Vonku na námestí Taksim, ktoré búrka umyla takmer dočista, svietilo slnko. Ideálne počasie na plavbu. No nemohol robiť nič, len čakať. Hodiny sa vliekli.

Vždy pred akciou bol nervózny. Lahko sa povie, že je niečo jednoduché, ale človek nikdy nevie. A dnes bol štvrtok, popoludnie mal stráviť s Marinou a to očakávanie v ňom už vyvolávalo vzrušenie. Mravčenie na pokožke, myseľ plná predstáv, aké to bude – popoludňajšie slnko preniká cez záclony, osvetľuje prach aj tenké hodvábné čosi, čo ona nazýva kimono a nosí to len voľne previazané, takže sa to pri najmenšom dotyku rozhalí, jemu sa na schodoch kráti dych, už je skoro tam, nechce dať pred ňou najavo, aký je nedočkavý, ale erekciu má, už keď mu ona otvára dvere. Tak ako vždy. A potom, po všetkom, náhle sklamanie, zahanbenie, že to každý raz tak veľmi chce, hoci by to vôbec nemal robiť. Chodí tam len raz do týždňa, aby si nepripadal, že podvádza manželku, aby to pripomínalo skôr termín u lekára, čas, ktorý si vyčlení pre svoje zdravie. Mať milenku, to by znamenalo niektorú vydatú Európanku, nepredvídateľné emócie a zradu. Toto bola prostejšia transakcia – ak zaplatíš, nič to neznamená.

Nikdy predtým si sex nekupoval, ale aké iné možnosti mal v Istanbule? Azda domy v uličkách pri vode pod Galatským kopcom, čakanie na

desať minút strávených na poschodí v spoločnosti námorníkov a prístavných robotníkov a potom niekoľkomesačná choroba? Byty nad klubmi pri námestí Taksim, s ošumelými červenými tapetami a v nich podnikatelia – riziko, že stretne známeho? Potom raz začul, ako o nej hovoril jeden muž v bare hotela Pera Palas, o dievčati s vlastným bytom, a zašiel za ňou, celý nervózny, takmer omámený tou predstavou, že prvý raz po roku bude mať zase ženu. Odvtedy tam chodieval každý týždeň.

Neočakával, že sex bude iný, nie iný v porovnaní s tým, čo poznal s Annou, ale akýsi kradmý a omamný, aký býval počas dospievania. Vedel, že keby sa s ňou stretával častejšie, všetko by sa zmenilo, vznikli by súvislosti, výčitky, tie popoludnia by prestali byť výlučne fyzické, slastné. Mal dojem, že ona to cíti rovnako, akoby sa jej ulavilo, že on túži iba po jej tele a na nič iné jej nesiaha. Mali spolu pohlavný styk, to bolo všetko. Nič iné nechceli.

Raz jej ponúkol, že ju bude vydržiavať, uhradí jej nájomné.

„Nie, to nechcem. Zaplať mi tak ako vždy.“

„Prečo? Mala by si to ľahšie.“

„Ja? A prečo to chceš ty? Aby som sa už nemohla stretávať s nikým iným, presne to to znamená. Aby som mala iba teba. No ja by som aj tak spávala aj s inými mužmi a potom by som ti klamala. Nechajme to tak, ako to je.“

„S koľkými sa stretávaš?“

„Ty žiarliš? Ak chceš pannu, chod' inam.“

„Nechcem chodiť inam.“

„Vieš, kedy som bola panna? Keď som mala dvanásť rokov. Takže na žiarlivosť je neskoro.“

„Páčia sa ti? Tí iní.“

„Na to sa pýta každý, a teraz aj ty. Niektorí áno, iní zasa nie. No s tebou sa mi to páči – a to chceš v skutočnosti vedieť, však? Nikomu nejde o ostatných, každého zaujíma, aké je to s ním. No aj tak sa pýtajú na ostatných. Akí sú muži, s ktorými sa stretávaš? Chcú, aby som im o nich rozprávala.“

„Hovoríš im o mne?“

Pokrútila hlavou. „Čo by som im mohla povedať? Štvrtkové popoludnie. Viac o tebe neviem. Nikdy mi nekladieš otázky, až dnes si s tým začal. A čo bude teraz? Vraj mi uhradíš nájomné. To si však platím sama. Predtým som si vždy vravievala: ak sa odtiaľto niekedy dostaneš, budeš mať vlastnú izbu, iba tvoju, nie takú, kde bývajú aj iní ľudia. Táto je len moja,“ zdôraznila a pozrela na svoju izbu. „Platím si za ňu ja.“

„No platíš si za ňu takto,“ poznamenal a ukázal bradou na posteľ, na skrčenú plachtu.

„Áno.“

„V tom prípade ti ju vlastne financujem ja.“

„Izbu nie.“

Vtedy mu došlo, že ju vydržiava niekto iný, že si s ním počas týchto štvrtkových popoludní len privyrába, aby si mohla niečo odložiť pod matrac. A s ostatnými tiež. Vie o ňom ten muž? Tie popoludnia, to naj-súkromnejšie, čo mal, mu už odrazu nepripadali bezpečné, akoby sa do nich niekto votrel. Zrazu bolo dôležité vedieť o nej viac. Dokonca začas pozoroval budovu, zvedavý na ostatných. Boli to Európania, chodili vždy popoludní, presne ako on. Len jeden ju navštevoval v noci – Turek, ktorý sa objavoval v nepravidelných intervaloch, akoby vopred nevedel, kedy sa bude môcť uvoľniť. Preňho si nechávala voľné večery, ak by mohol prísť.

„Prečo sa o to zaujímaš?“ spýtala sa, keď vyzvedal.

„Vie o mne?“

„Nie. To som ti už vravela.“

„A o ostatných?“

„Myslíš si, že ich je tak veľa?“

Počkal. „Vie o nich?“

Zaviazala si pás na župane a siahla po cigarete. „Nie. Prečo? Chceš mu to povedať?“

„Tvrdila si mi, že mi nechceš klamať, ale jemu klameš.“

„K tebe možno niečo cítim.“

„Teraz mi klameš.“

Pozrela naňho, sucho sa usmiala a potiahla si z cigarety. „Som kurva. Kurvy klamú. Čo ťa na tom prekvapuje?“

„Povedz mi to.“

„Čo chceš vedieť? Daj mi pokoj. On je môj záchranca, aspoň tak to vidí, vysníval si celú rozprávku. Dal mi túto izbu. Som preňho princezná, čo sedáva v okne. Ako na obraze.“

„A on je princ?“

Znovu sa usmiala. „Paša. Túto budovu ukradol, predtým patrila istému Arménovi. Pamätáš si na zákon *Varlık Vergisi*, ktorým zdanili majetok Židov aj Arménov, a tých, čo nedokázali platiť, poslali do táborov a vzali si, čo po nich zostalo? Takto on získal tento dom a poskytol mi izbu. Nepýta nájomné – platím mu inak. To si chcel vedieť?“

„On si myslí, že si s tým skončila a už to nerobíš s inými?“

„Verí, že som mu vďačná. Aj som, ale musím sa pripraviť aj na budúcnosť. Raz ho omrzím, alebo sa stane niečo iné. Je to jednoduchý človek, obchodník v Sishane. Nikdy si nemyslel, že by mohol mať niečo také – dievča, ktoré ho čaká v izbe. Zrazu je z neho veľký pán domáci. Prenajíma izby. Takže možno ma z predchádzajúceho života vyslobodila tá daň. Zvláštne, aký je niekedy život.“

„Prečo zvláštne?“

„Lebo som Arménka. On okradol Arména a dal Arménke izbu. Nemyslím si však, že o tom vie, preňho je každá žena rovnaká ako všetky ostatné. Preto mu klamem, a tebe nie.“

„Prečo mi neklameš?“

„O ňom viem, kto je. Je to zlodej. No ty... tebou si nie som istá. Nikdy mi nič nepovieš.“

Siahol jej na zápästie. „Nechodievam sem rozprávať.“

„Ostatní sem na to asi chodia. Aspoň si to myslím. Vravia mi, čo ich trápi.“

„Možno ma nič netrápi.“

Zdvihla pohľad, pozrela mu do očí, sekundu tak zotrvala a náhle sa medzi nimi objavilo porozumenie – nehovorili a ani nemuseli.

S Edom Burkom sa Leon stretol na obede v jednej z reštaurácií v Kvetinovej pasáži, pri stole pod klenbou s guľami v štýle *belle époque*. Ed objednal víno a väčšinu z neho vypil sám. Leon iba chlipkal, aby sa nepovedalo, a sotva sa dotkol plnených mušlí. Mysľou bol inde.

„Tak kedy sa vrátiš domov?“ spýtal sa ho Ed.

„Kam sa mám ponáhľať?“

„Nie je dôvod čakať. Importérske firmy skončili. Odkiaľ vezmú Turci tvrdú menu? Ešte rok a na trhu budú len domáce výrobky. Mal by si odísť už teraz.“

„Ja nepredávam, ale kupujem. S tým Turci nekončia.“

„Len kým to tu nedostanú do pazúrov Rusi, ako to odjakživa chceli.“ Pozrel spod klenby na Istiklal Caddesi, ulicu plnú električiek a starých áut. „Je smutné, že sa s týmto všetkým musíme rozlúčiť, však?“ Znovu sa zadíval na ulicu. „Vieš, že keď som sem prišiel, ženy sa ešte zahalovali?“

Nosila Marina v detstve závoj? No ona je Arménka, teda kresťanka, to bol ďalší kúsok mozaiky, ktorý predtým nepoznal. Akoby si postupne vyplňal vznikajúcu siluetu. Ako asi vyzerá, keď ide von z domu? Nikdy ju nevidel v ničom inom ako v hodvábnom kimone, čo pri pohybe šušťalo a na dotyk bolo hladké ako pokožka na vnútornej strane jej stehna. Zdvihol zrak a uvedomil si, že Ed stále rozpráva.

„Počul si už o Tommym? Je toho plný konzulát. Vracia sa do Washingtonu.“

„Naozaj?“ nezáväzne prehodil Leon.

„Myslel som si, že vy dvaja ste jedna ruka.“

Leon pokrútil hlavou. „Raz som mu pomohol s jedným obchodom.“

„S akým obchodom?“ spýtal sa Ed nečakane zvedavo.

„Šlo o chróm. Mal som známych v Ankare.“

„Aha, to sa vždy zide, čo?“

„Veru, vždy.“ Leon uvažoval, či sa za Edovými slovami niečo skrýva, no ten mal tvár nezmenenú – dlhú a ovisnutú ako Fred Allen, s vačkami pod očami.

„Rada pre hospodársky boj, tam mieri. Ibaže už sa nebojuje,“ povedal Ed.

„Tak len zmenia meno. Všetko má pod palcom vlada. Bude to súčasť vlády.“

„Nie to, kam ide on.“

„Čo myslíš?“

„No tak, tebe nikdy nezišlo na um, že Tommy má bočné fušky?“

„Napríklad aké?“

„Tajné akcie. Nikdy si ho nepodozrieval?“

„Tommyho? Kto by už jemu zveril tajomstvo? Stačí mu dať vypiť a všetko je vonku.“

„Ty si s ním pracoval. Ktovie, možno aj ty...“

„Pracoval, raz. Zoznánil som ho s nejakými ľuďmi v Ankare, to bolo všetko. O čom to vlastne stále hovoríš?“

„Je po vojne. Čo už na tom teraz záleží? Len by som to rád vedel – mal som pravdu?“

„Spýtaj sa ho. Odkiaľ to mám, dočerta, vedieť?“

„Samozrejme, nič iné by si mi nemohol povedať, však?“

Leon naňho zagánil, potom sa nútene zasmial. „Asi tak. Preboha, veď mám za ženu cudzinku. Dokonca Nemku! Som posledný, na koho by sa s niečím takým obrátili.“ Anna mu zase poskytla krytie. Ešte stále je užitočná. „Stavím sa, že ani Tommyho o nič nežiadali. Priveľa tára. To, o čom hovoríš... myslel som si, že sa to v OWI už skončilo. Počul som, že celé OWI to zabalí. To znamená, že sa možno nikdy nedozvieme celú pravdu.“

„OWI,“ pokýval hlavou Ed. Nechcel sa vzdať zaujímavej témy. „A kolégium. Pamätáš si, ako sa v štyridsiatom druhom z ničoho nič objavili na Robertovom kolégiu úplne noví učitelia? Chodili na večierky a nikdy tam nehovorili o svojich predmetoch.“

Leon sa usmial. „Možno sem prišli za pekným výhľadom.“ Áno, na Bebek a Bospor. Za kokteilovými večierkami na terase s nočným osvetlením. Misionári, ktorí školu založili, si to tak určite nepredstavovali. „No tak, Ed! Videl si tých učiteľov skákať padákom, či ako? Takých oku-

liarnikov, a ešte s Tommym? Veď som ho v živote nevidel otvoriť knihu. Stavím sa, že ani nevie, kde to kolégium je.“

Ed sa usmial presne ako kocúr, keď olizuje smotanú. „Organizuje tam večierok.“

„Večierok?“

„Teba nepozval?“

Leon pokrčil plecami. „Vravel som ti, že si nie sme až takí blízki. Čo to bude za párty?“

„Vlastne sa bude len popíjať. Tommy sa lúči s tamojšími kamarátmi.“ Pozrel na Leona. „S tými, ktorých vraj nepozná.“

„Nuž, to je celý Tommy. Každá zámienka na pitie mu je dobrá. Keď to bude?“

„Dnes večer. Neprídeš? Čím viac nás bude, tým bude veselšie. Tak mi to Tommy povedal. Chce to tam čo najviac zaplniť.“

Chce sa najmä dištancovať. Pred svedkami.

„Dnes večer nemôžem.“

„Máš rande?“

„Idem za manželkou.“

„Prepáč,“ úprimne sa zahanbil Ed. „Tak skús prísť aspoň neskôr, veď budeš neďaleko. Ona je v Bebeku, však?“

Leon prikývol. Neďaleko kolégia. No kúsok ďalej na pobreží dnes pristane člň, takže Tommy chce vytvoriť clonu. Ak Leona budú sledovať, ďalej ako do Bebeku nezájdu. Tipnú si, že on pôjde dolu kopcom a večer strávi na večierku, nie čakaním na pasažiera.

„Uvidím, či prídem,“ povedal a gestom si od čašníka vypýtal účet, „ale ty najskôr zisti, kto je kto, aby som pred niekým nevytáral, čo nemám.“

„Ty si myslíš, že žartujem.“

„Myslím si, že ti to tu trochu lezie na mozog. Počkaj, ja zaplatím.“

„Tak mi povedz aspoň jednu vec.“

„Čo také?“ Leon položil na účet lírové bankovky.

„Pamätáš sa na toho tajomníka, ktorý pracoval pre von Papena a potom prešiel na druhú stranu?“

„Iste. Žiadal o politický azyl.“

„V ten deň som bol na konzuláte. A kam ho asi tak poslali? Za Tommym. Prečo to podľa teba urobili?“

Ataše sa asi tak prekvapil, že reagoval inštinktívne a porušil pravidlá.

„Neviem, Ed.“

„Uvažuj o tom,“ zdôraznil Ed, odpil si z vína a pohodlnejšie sa usadil v kresle. Leon si predstavil ďalšiu hodinu vyzvedania, nezmyselnej hry na mačku a myš. O čo asi Edovi ide?

„Už musím bežať,“ povedal Leon a pozrel na hodinky. „Je koniec mesiaca, robia sa uzávierky.“ Vstal. „Dnes večer si daj pozor – pred tými profesormi –, aby si nevyzradil štátne tajomstvo.“

„Veľmi vtipné. No stavím sa s tebou, že som ich odhadol správne.“

„Pokúsím sa prísť,“ sľúbil Leon. Obaja tú lož akceptovali.

Vyšiel bočnou bránou na rybí trh, do úzkej uličky klzkej od roztopeného ľadu a starého oleja, potom sa obrátil a zamieril pomedzi kryté stánky so zeleninou na Mesrutiyet, dlhú ulicu plnú činžiakov s výhľadom na západ k Zlatému rohu. Čo chcel Ed? Predstavoval si, že sa Tommy tajne motá po tmavých uličkách, a pritom mu unikla pravda. Príďte dnes všetci na môj večierok! Môj človek na voľnej nohe zatiaľ za mňa na ceste spraví robotu.

Ulica sa vinula po strmom svahu, bol z nej výhľad na vodu pod kopcom. Kedysi by sa tam beleli stovky plachiet. Potom cesta klesala, viedla popri Pera Palase, vzápätí zas stúpala. Leon sa prepletal úzkymi uličkami k stanici Tünel. Rovno za ním bol dom, kde bývala Marina, sivá bytovka, zanedbaná a ufúľaná. Niektoré okná mali výhľad na námestie, kde vystupovali cestujúci z lanovky, ale Marinino okno bolo obrátené k lodeniciam v Sishane a k pokojným vodám okolo Zlatého rohu.

„Odtiaľto vidím celý svoj život,“ povedala raz, keď fajčila pri okne, opäť zahalená do kimona. „Tamto je moje detstvo,“ kývla k uliciam natlačeným za dokmi. „Ak sa vykloníš a pozrieš tam... Nie, ten dom odtiaľto nevidieť, a možno je to tak lepšie. No stojí na tom istom kopci. Len zopár ulíc, a aký rozdiel. Celkom iný život.“

„A teraz?“ lenivo prehodil Leon.